



Bildande av Fisklösemossens naturreservat i Finspångs kommun samt fastställande av skötselplan

Länsstyrelsen Östergötlands beslut

Länsstyrelsen förklarar det område som framgår av den heldragna svarta linjen på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Området omfattar del av fastigheten Regna 2:6 i Finspångs kommun. Syfte, föreskrifter och skötselplan för reservatet redovisas nedan. Beslutet fattas med stöd av 7 kap. 4 § Miljöbalken.

Naturreservatets namn ska vara Fisklösemossen.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets våtmarker och andra ingående naturmiljöer som barrsumpskog, barrblandskog och tallskog, som delvis är av brandpräglad karaktär, samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att våtmarken, sumpskogarna och områdets barrskogar med dess flora och fauna utvecklas fritt men de delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall. Återställning efter eventuell dikningspåverkan kan bli aktuellt. I avvaktan på naturvårdsbränning kan brandefterliknande åtgärder som friställning av enstaka tallar samt skapande av enstaka grupper av död tallved bli aktuellt. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Föreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för fyrhjuling eller motsvarande vid uttransport av fäلت vilt;
3. uppföra byggnad eller annan anläggning;

4. uppföra mast, vindkraftverk, eller att uppföra luft- eller markledning;
5. anordna upplag;
6. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
7. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller delar av träd eller vindfälle;
9. gräva upp växter;
10. måla på träd, sten eller annan fast ytbildning.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

11. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter.

Förbuden i A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet utan att någon ytterligare ersättning utbetalas:

1. gränsmarkering av reservatet;
2. naturvårdsbränning i delar av området, i första hand myrholmar;
3. friställning av enstaka vidgreniga tallar och grupper av solbelysta efterföljare samt skapande av enstaka grupper av död tallved;
4. återställning av hydrologi genom igenläggning av diken;
5. information om området vid gräns och eventuell ytterligare anordning för friluftslivet;
6. om stora angrepp av skadeinsekter till följd av stormfällningar eller torka riskerar att missgynna angränsande granskog eller reservatets naturvärden kopplade till granskog, kan angripna granar eller färska granlågor barkas och skiljas från rot om det bedöms motiverat;
7. undersökningar och dokumentation av växt- och djurlivet och andra naturförhållanden genomförs som ett led i uppföljningen av syfte och mål med reservatet.

Bestämmelserna i B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen bestämmer att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. ta ved, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
2. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
3. samla ryggradslösa djur annat än genom hävning eller plockning och därvid ta enstaka individer för artbestämning;

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

4. anordna tävlingar;
5. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

Förbuden i C-föreskrifterna har bestämts med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifterna B1-7 ovan. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för jakträttsinnehavare att underhålla befintliga jaktpass inklusive röjning av befintliga skjutgator.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 3.

Förvaltare av naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Fisklösemossen består av flera svagt välvda mossar som är öppna eller delvis tallbevuxna. Mossarna är belägna i en mångformig mosaik av olika våtmarkstyper med inslag av mindre fastmarksholmar. Artsammansättningen visar att delar av kärren är av medelrik typ. I området lever flera av dikning och skogsbruk missgynnade arter i flera artgrupper. Våtmarkens relativt opåverkade karaktär och förekomsten av angränsande äldre skogsbestånd utgör prioriterade bevarandevärden som motiverar ett långsiktigt skydd. Området ingår i den nationella myrskyddsplanen.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska densamma tillämpas så att bland annat värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Fisklösemossen är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Fisklösemossen inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att allemansrätten inte väsentligen påverkas av beslutet.

Miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster

Bildandet av naturreservatet Fisklösemossen är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen "Myllrande våtmarker", "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv" om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Länsstyrelsen bedömer även att Fisklösemossens naturreservat bidrar med flera olika ekosystemtjänster. Exempel är områdets våtmarker och deras vattenmagasinerande förmåga samt viss rening och nedbrytning. Skogsmiljöerna fungerar som livsmiljö men även som en form av klimatanläggning och reningsverk. De olika livsmiljöerna fyller funktioner som lek- bo-, skydds- och rastplatser för många arter av bland annat fåglar. Bevarandet av en variation av livsmiljöer och en hög biologisk mångfald bidrar till ett landskap som är generellt bättre rustat för klimatförändringar.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom naturreservatet Fisklösemossen dokumenterades i samband med Våtmarksinventeringen (VMI) 1993-94. Myren uppmärksammades dock redan i rapporten "Myrar i Östergötland" 1980.

Reservatsbildning

Områdets östra halva inom Regna 2:6 avgränsades och värderades i samråd med markägaren Linköpings stift under 2016. Avtal om intrångsersättning träffades i juni 2017. Områdets gränser har mätts in av Skogsstyrelsen under 2017-2018.

Remissyttranden

Remiss av förslag till beslut och skötselplan genomfördes under perioden september-november 2018. Sveriges geologiska undersökning (SGU) meddelar att man avstår från att yttra sig medan Naturskyddsföreningen i Finspång inkommit med remissvar.

Naturskyddsföreningen anser det värdefullt att den här typen av biotoper skyddas och påtar att en skogsfågelinventering skulle vara av intresse. I övrigt har föreningen inget att invända.

Länsstyrelsens kommentarer angående remissyttranden

Behovet av en skogsfågelinventering tas upp i skötselplanen som en eventuell åtgärd framöver.

Hur man överklagar.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, enhetschef Mikael Norén, funktionschef Emma Hagström, länsjurist Karin Fridell, samhällsplanerare Gun-Marie Gunnarsson samt antikvarie Magnus Reuterdahl medverkat. Beslutande i ärendet är länsråd Kristina Zetterström och föredragande naturvårdshandläggare Jens Johannesson.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Beslutslista
2. Karta nyttjanderättsvägar
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

Sändlista

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Skogsstyrelsen, Östergötlands distrikt, milena.stefanovic@skogsstyrelsen

Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se

Finspångs kommun, kommun@finspang.se

Naturskyddsföreningen i Finspång, bo_tufvesson@hotmail.com

Östgötaleden, ostgotaleden@regionostergotland.se

Linköpings stift, Box 1367, 581 13 LINKÖPING

Jaktlag Regna 2:6, c/o Håkan Eriksson, Igelfors Västra Mark 230, 61295 Finspång

Intern sändlista

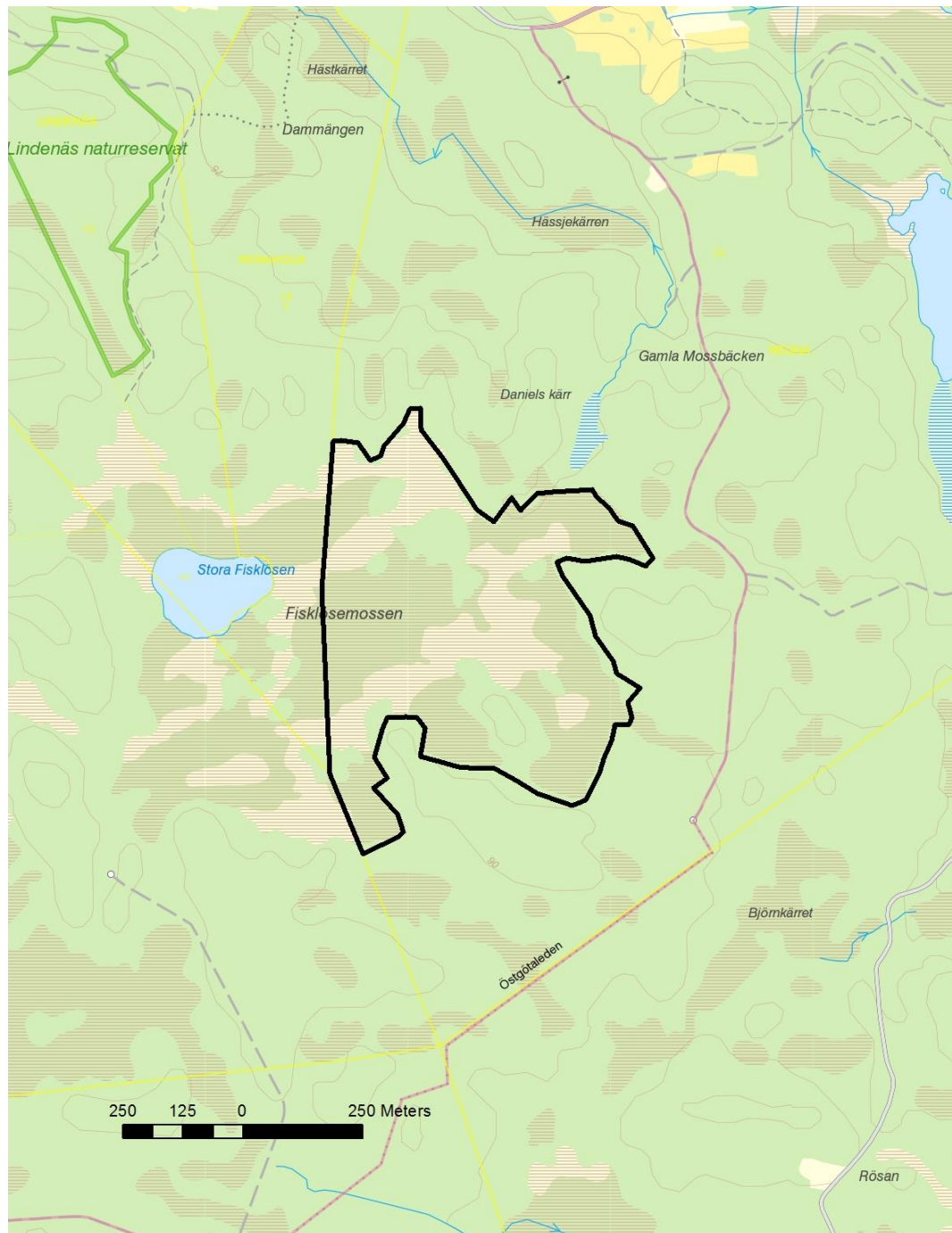
Reservatsförvaltningen, Anton Sunnergren

Expeditionen

Länets författningssamling

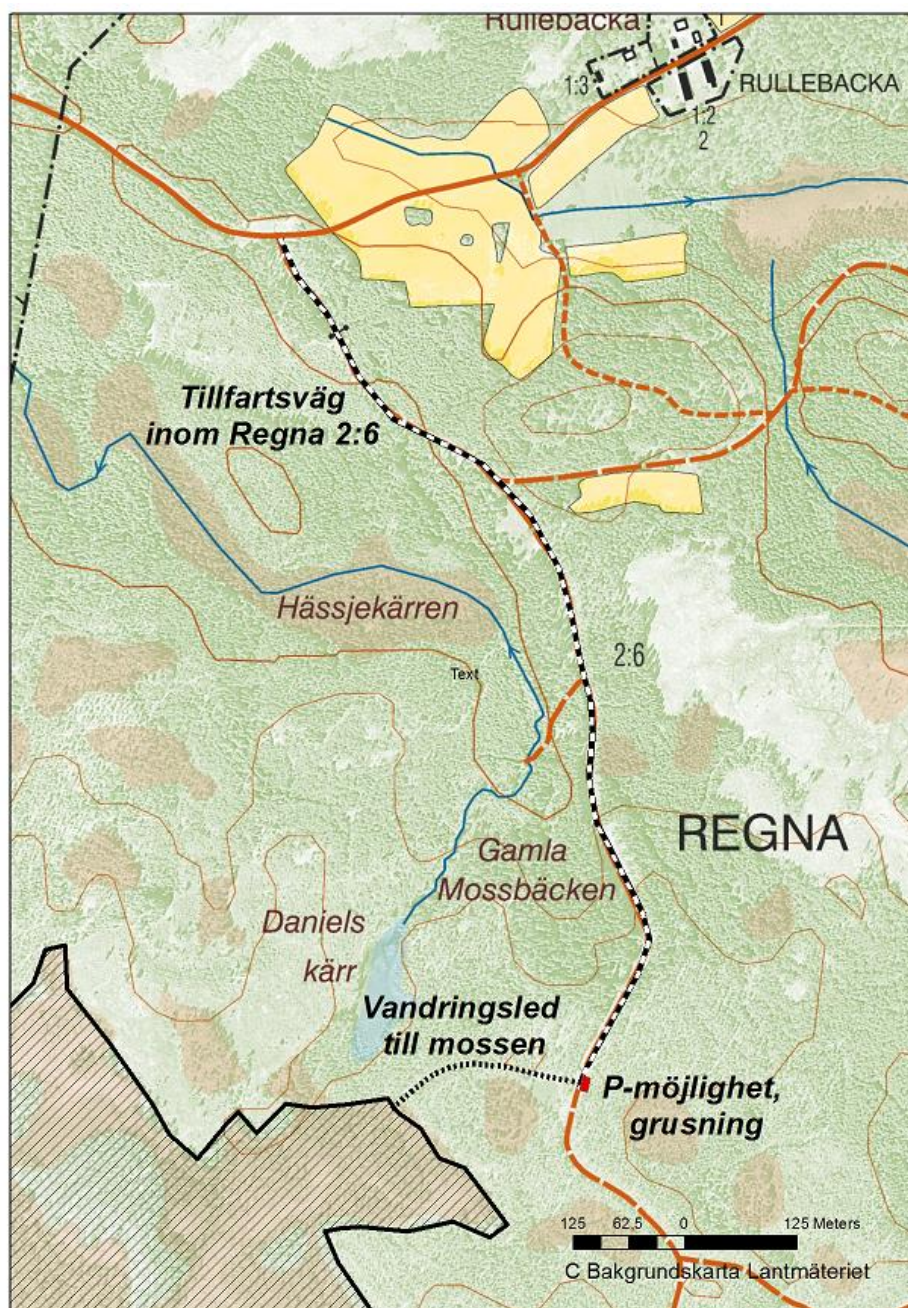
Tidningskungörelse

Bilaga 1. Reservatskarta



Karta tillhörande beslut om Fisklösemossens naturreservat 2018-12-06. Objektsnummer (NVR-nr) 2049221, dnr 511-13167-16. © Bakgrundskartor Lantmäteriet.

Bilaga 2. Nyttjanderättsvägar



Karta tillhörande beslut om Fisklösemossens naturreservat 2018-12-06. Objektsnummer (NVR-nr) 2049221, dnr 511-13167-16. © Bakgrundskartor Lantmäteriet.



Skötselplan för Fisklösemossens naturreservat

SKÖTSELPLAN FÖR FISKLÖSEMOSSENS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2018. Planförfattare och fotograf har varit Jens Johannesson.

Bilden på framsidan föreställer tallskog vid gränsröset sydost om Stora Fisklösen, april 2017.

Innehållsförteckning

A. ALLMÄN BESKRIVNING	4
1. Administrativa data om naturreservatet	4
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	5
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	5
3.1 Naturbeskrivning	5
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning	6
3.3 Områdets bevarandevärden	6
3.4 Källuppgifter	8
B. PLANDEL	9
1 Syfte med naturreservatet	9
2 Disposition och skötsel av mark.....	9
2.1 Skötselområden	9
2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	16
2.3 Jakt.....	16
2.4 Utmärkning av reservatets gräns	16
3. Tillsyn.....	16
4. Dokumentation och uppföljning.....	16
4.1. Inventeringar.....	16
4.2. Uppföljning	16
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen	17
6 Kartor	17

Bilagor

1. Nyttjanderättsvägar till reservatet (karta 6)

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data om naturreservatet

Reservatets namn:	Fisklösemossens naturreservat	
NVR nr:	2049221	
Beslutsdatum:	2018-12-06	
Län:	Östergötland	
Kommun:	Finspång	
Areal:	38 ha	
	Land:	38 ha
	Vatten:	0 ha
	Produktiv skog:	20,5 ha
Naturtyper: (Natura 2000 habitat)	Barrskog (Natura 2000-habitat 9010 "Taiga")	3,3 ha
	Barrsumpskog, tallmosse (Natura 2000-habitat 91D0 "Skogklädd myr")	19,2 ha
	Öppen myr (Natura 2000-habitat 7140 "Öppna mossar och kärr")	11,2 ha
Prioriterade bevarandevärden		
Naturtyper		
Arter/grupper		
Strukturer/funktioner		
Kulturmiljöer		
Friluftsliv		
Övrigt:	Markägaren har erhållit ersättning för ekonomiska värden knutna till träden.	
Fastighet:	Regna 2:6	
Förvaltare:	Länsstyrelsen Östergötland	
Lägesbeskrivning:	Fisklösemossen ligger cirka 5 kilometer väst-sydväst om Regna kyrka i norra Östergötland.	
Vägbeskrivning:	Kör från Regna mot Kattala. Efter Rullebacka sväng söderut och håll höger. I höjd med mossen kommer en mindre parkeringsyta och skylt anordnas.	

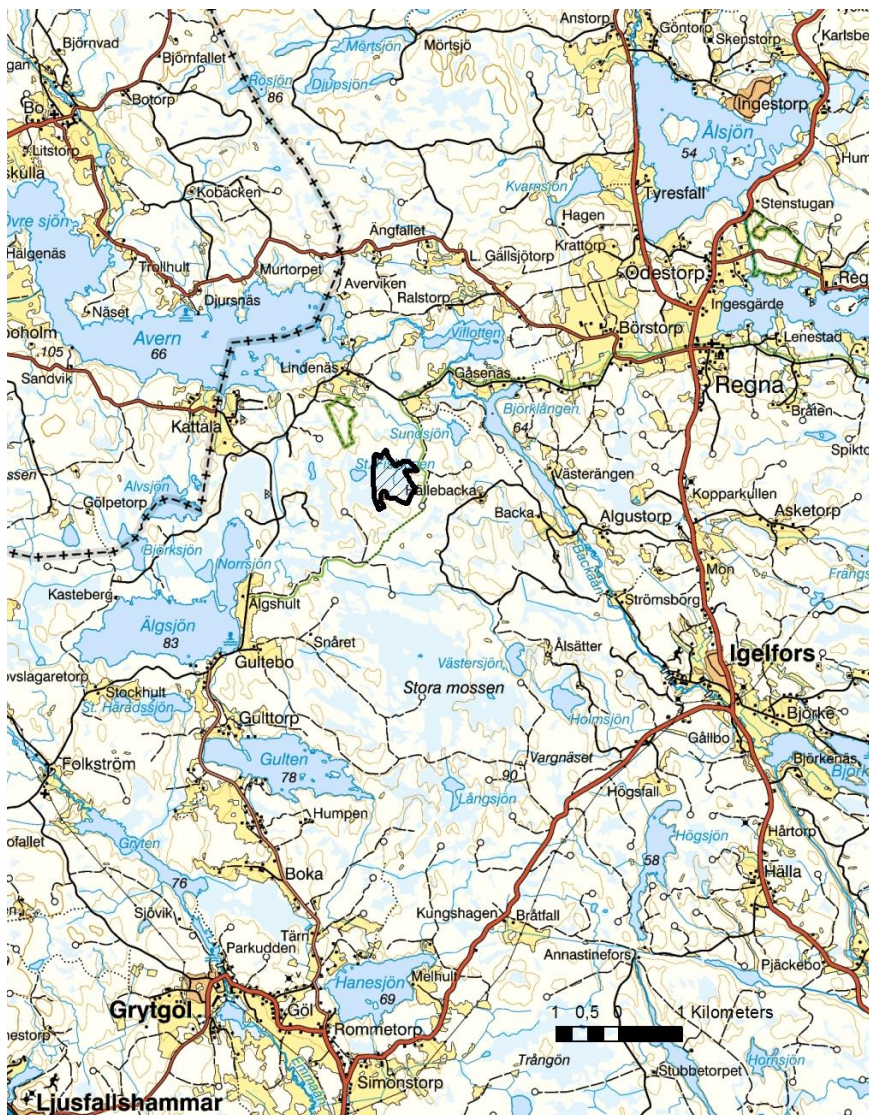
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Se reservatsbeslutet.

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturbeskrivning

Fisklösemossen ligger i skogen sydost om sjön Avern, nära gränsen till Örebro län. Våtmarken består av ett flertal sammanvuxna mossar med mellanliggande kärr, delvis av lite rikare typ, belägna kring gölen Stora Fisklösen. Kring gölen finns både tallrismossar, öppna mossar, laggar och kärrdrag och dessutom ett flertal myrholmar med gammal tallskog. Även kringliggande fastmark i norr och väster kantas av äldre tallskog medan i stort sett all skog avverkats kring myrens östra delar.



Karta 1. Fisklösemossen ligger cirka 5 kilometer väst-sydväst om Regna kyrka i norra Östergötland.

Fisklösemossen avvattnas mot nordost och öster. Myrens utlopp är dikat men som helhet får myren anses ringa påverkad även om ett dike berör delar av den östra mossen och når in i centrala delar. Det finns även en avrinning åt ost-sydost men den dräneringen omfattar ingen dikning i själva mosseplanet. Fisklösemossen är relativt svårtillgänglig med skogsbilvägar som enda möjliga tillfart. Lindenäs naturreservat ansluter i nordväst och

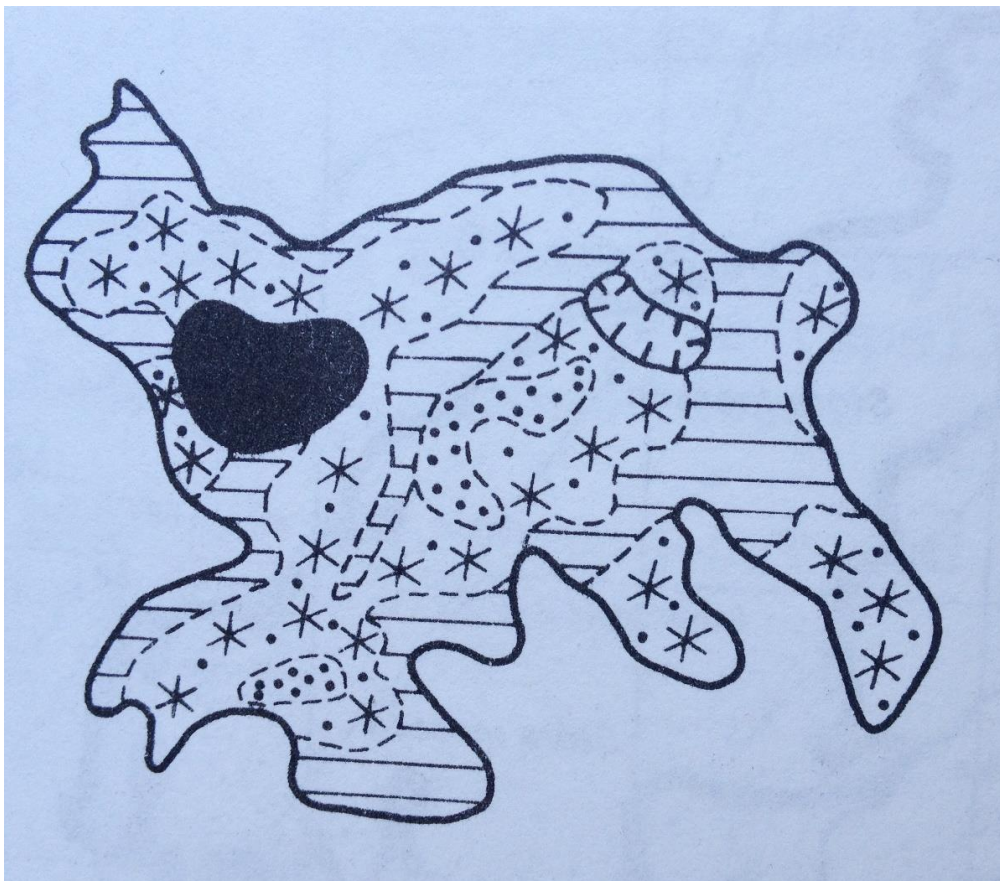
Östgötaleden passerar i öster och sydost. Våtmarken finns utpekad i den nationella myrskyddsplanen och är en del av det våtmarksrika landskapet i norra delen av Motala och Finspångs kommuner. Reservatet är 38 hektar men kan komma att utökas.

3.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Häradskartan anger hela Fisklösemossen som utmark utom ett brett laggkärr nordväst om Stora Fisklösen där slätter förekom under 1800-talet. Närheten till gårdar i norr och ängsbruk avspeglas i ekonomiska kartans namn på mindre kärr strax norr och nedströms Fisklösemossen: "Daniels kärr", "Hässjekärren" och "Dammängen" talar sitt tydliga språk.

3.3 Områdets bevarandevärden

Fisklösemossen har höga naturvärden i form av en småskalig mosaik med mossar och kärr av olika karaktär, myrholmar och kringliggande sumpskogar och fastmarker med gammal skog. Området har bibehållit höga naturvärden trots viss påverkan i omgivningarna. Myren uppvisar en intressant mosaik av olika våtmarkstyper. Här finns såväl mossar som fattiga och intermediära (medelrika) kärr. Förekomsten av hirsstarr, guldspärrmossa och kärrskedmossa indikerar detta. Grova träd förekommer och våtmarken är, undantaget diket i öster, nästan helt orörd. I våtmarksinventeringen placerades myren i klass 1, högsta naturvärde.



Karta 2. Myrtyper inom Fisklösemossen från rapporten "Myrar i Östergötland". Trädsymboler (stjärnor) anger tallrismossar, streckad yta öppet kärr och prickad yta "öblandmyr" vilket innebär kärr med mossetuvor som höjer sig över kärrytan.

Biologiska bevarandevärden

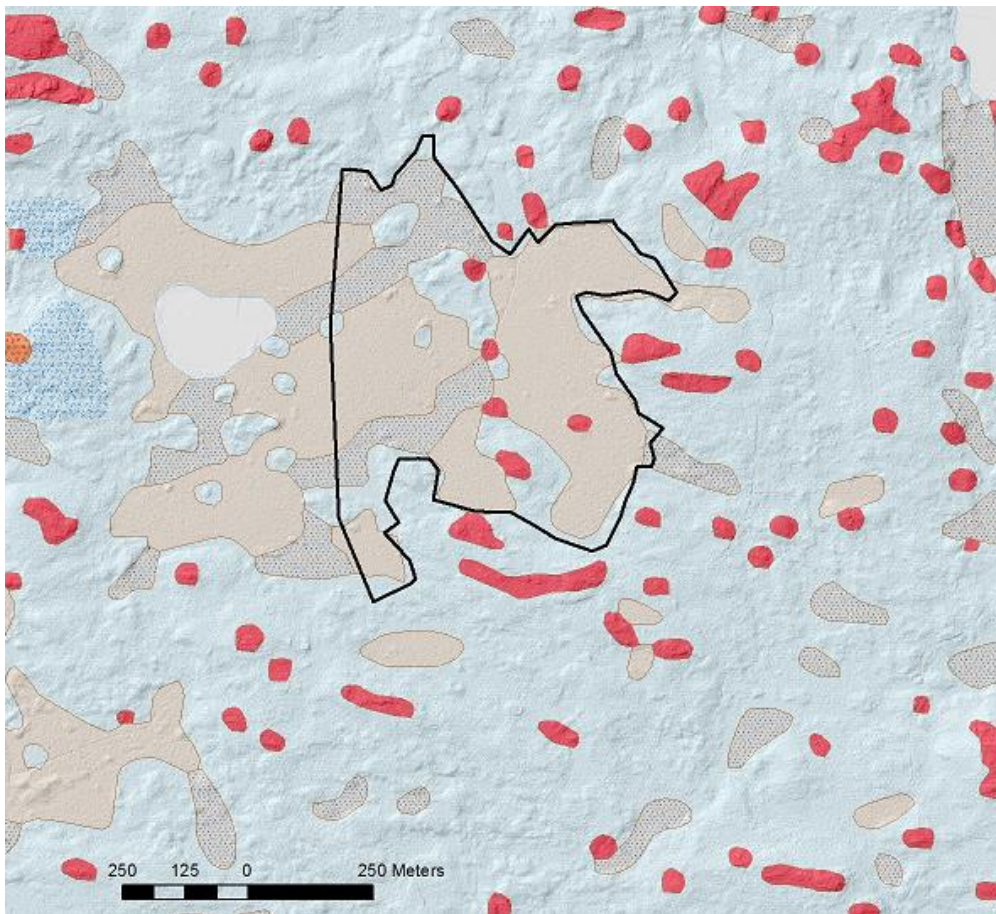
Myren består av flera svagt välvda mossar som mer eller mindre är beväxna av tall, men några är även öppna. Dessa mossar är belägna i ett nätverk av dråg, laggar och kärr. Ett antal mindre fastmarksholmar uppträder också i myren vilket ytterligare förstärker mosaiken. På en sådan holme strax öster om gölen växer en mycket gammal och grov tall.

Omgivningarna består av produktionsskog och hyggen men delar av den äldre tallskogen i norr och väster innehåller höga naturvärden. Både mellan Stora och Lilla Fisklösen liksom nordost om Stora Fisklösen finns högstammig tallskog med inslag av senvuxna granar. Många granar är rikt hänglavsbevuxna och i sumpskogskanter finns garnlav. I områdets skogar finns även gammelgranslav, kattfotslav och långfliksmossa. Orre och tjäder förekommer men omfattningen är inte känd.

Artsammansättningen på myren visar att kärren ibland är av intermediär typ, det vill säga kärren är rikare än vad som är vanligt kring mossar. Tallmossarna är ofta bevuxna av skvattram och odon medan mer öppna mossar är bevuxna av ljung, kråkris, hjortron och tuvull. Rostvitmossan *Sphagnum fuscum* är vanligaste arten i bottenskiktet. Kärren är oftast av mjukmattetyyp och där hittar man arter såsom vitag, ljung, rosling, småsileshår, tranbär, kallgräs, dystarr, hirsstarr, taggstarr, trådstarr, dybläddra, snip, sotvitmossa *Sphagnum papillosum*, guldspärrmossa *Campylium stellatum*, kärrskedmossa *Calliergon cordifolium* och räffelmossa *Aulacomnium palustre*. Längs Stora Fisklösens stränder växer hög starr och bladvass. På grova tallar växer talticka.

Geologiska bevarandevärden

Huvuddelen av våtmarken ligger på urberg av granit-pegmatit men i norr finns ryolit-dacit. Dacit är en finkornig bergart som förr benämndes som kvartsporfyrit. Färgen är ljus till mellangrå och har ibland en rosa ton. Ryolit har i stort sett samma kemiska sammansättning som granit.



Karta 3. SGU digital jordartskarta med terrängkuggning.

Jordarterna (se karta 3) domineras av mossetorv (beige i kartan) och kärrtorv (raster). Kärrtorven sammanfaller i stort sett helt med öppna kärrrytor. I trakten finns förhållandevis mäktiga moräntäcken (ljusblå) och lite berg i dagen (röd) jämfört med norra Östergötland

generellt. Berget går i dagen på ett fåtal platser bland annat centralt i området där en dämmande bergklack ligger, se bild längre fram i skötselplanen.

Kulturhistoriska lämningar

Det finns inga kända lämningar i området. På fastmarken inom de angränsande fastigheterna Regna 1:8 och Östra Kattala 1:1 finns kolbottnar med tillhörande kojruiner. Troligen finns liknande lämningar även inom naturreservatet. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen (KML).

Intressen för friluftslivet

Området ligger långt från närmaste tätort. Östgötaleden passerar dock direkt öster om mossen och det är värt en avstickare för att uppleva tystnaden eller kanske ljud av fågellivet till exempel orrspel eller tranor.

3.4 Källuppgifter

Natur och Kulturmiljöer i Östergötland, nr N67 (klass 3), Länsstyrelsen i Östergötland 1983.

Naturvårdsprogram Finspångs kommun 2003, område 955705 (Fisklösemossen, klass 1).

Digital Jordartskarta 1:50 000, SGU.

Digital Berggrundskarta 1:50 000, SGU.

Våtmarksinventeringen, VMI. Länsstyrelsen 1994.

Ekonomiska kartor 1940-talet.

Häradskartan. Lantmäteriet.

Myrar i Östergötland, Länsstyrelsen 1980.

Myrskyddsplan för Sverige. Rapport 5670, april 2007. Naturvårdsverket.

B. PLANDEL

1 Syfte med naturreservatet

Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets våtmarker och andra ingående naturmiljöer som barrsumpskogar och tallskog, som delvis är av brandpräglad karaktär, samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att våtmarken och sumpskogarna med dess flora och fauna utvecklas fritt men de delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall. Återställning efter eventuell dikningspåverkan kan bli aktuellt. I avvaktan på naturvårdsbränning kan brandefterliknande åtgärder som friställning av enstaka tallar samt skapande av enstaka grupper av död tallved bli aktuellt. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

2 Disposition och skötsel av mark

Naturreservatet ska i huvudsak lämnas orört samt i begränsade delar åtgärdas för att återställa hydrologi eller efterlikna brandstörning.

Fornlämningar och/eller kulturhistoriska lämningar i reservatet ska skötas på ett sådant sätt att lämningen bevaras. Inga registrerade fornlämningar finns i området, men området är inte fullt ut kartlagt. Det är dock känt att ett flertal kolbottnar finns i området.

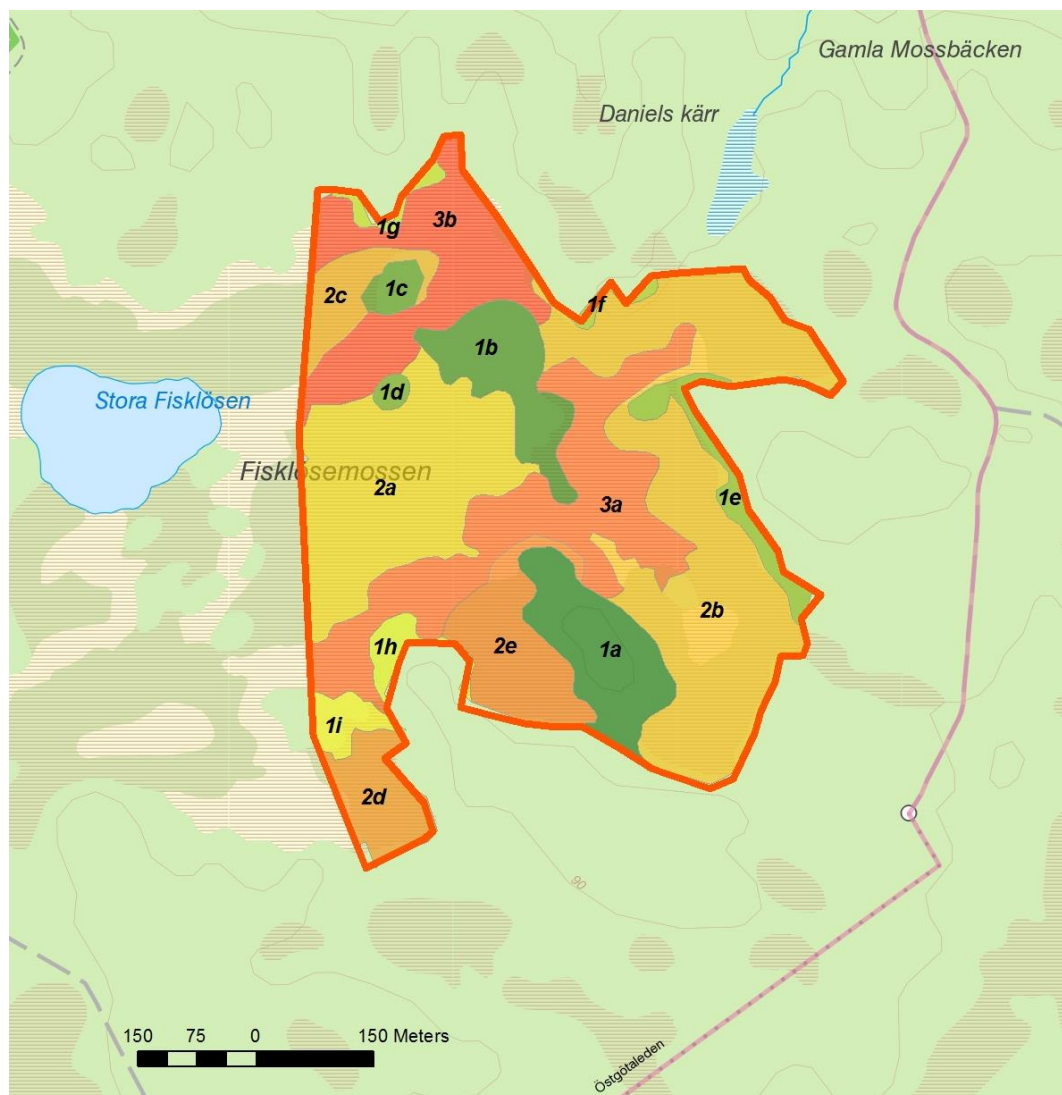
Påträffas vidgreniga, ljusgynnade träd bör dessa friställas från yngre träd med låga naturvärden. Om stora stormfällningar med mer än 10 m³sk gran per hektar och två år sker, så bör färskas granlågor barkas och skiljas från rot, för att hindra stora angrepp av granbarkborre.

Se vidare under respektive skötselområde.

2.1 Skötselområden

Reservatet är indelat i 4 skötselområden;

- 1) Skog som lämnas för fri utveckling
- 2) Tallmossar eller mosaikartad våtmark (öppet- trädklätt)
- 3) Öppna kärr
- 4) Anordningar för tillgänglighet (parkering, skyltar, vandringsled etc)



Karta 4. Skötselområden.

Skötselområde 1, Fastmarksskogar

Areal: 7,6 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: 9010 "taiga" 3,3 ha, "icke natura skog" 4,3 ha

Målnaturtyp: 9010 - 7,6 ha

Beskrivning:

1a. Halvö i våtmarken med 70-80 årig barrblandskog med lika delar tall och gran. Området börjar få inslag av död ved, även en del grövre tallågor i hyggesbrynet i söder.

1b. En myrholme med cirka 50 årig skog, tall 60% och gran 40%. I södra delen finns ett dike som grävts ända ner till en bergtröskel. Diket avvattnar kärren i sydväst. Vid bergtröskeln finns en tidigare maskinöverfart.

1c. Liknande 1b, påverkad av gallring i sen tid.

1d. En opåverkad myrholme. Här finns en mycket grov tall.

1e. Längs myrens östra kant finns en smal kantskog av relativt ung tall, cirka 40-45 år. Äldre träd förekommer i myrkanten och på en holme.

1f. Kantskog, delvis med björkinslag, i närheten av myrens huvuddränering. Här börjar ett dike som går mot sydväst genom 2b, 3a. Vid reservatsgränsen har diket fördjupats under de senaste 10 åren. Se vidare under åtgärder 2b, 3a.

1g. Bård av tall i 25-30 års ålder längs myrens norra kant.

1h. En sparad skogsudde i myren med 70-80 årig talldominerad skog. Vidare österut längs myren en yngre kant av 15-20 årig tall. En kolbotten finns längs gränsen i västra delen av området.

1i. Myrholme, låglänt. Medelålders blandskog med naturlig karaktär. Har inslag av äldre gran.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skötselområdet ska bibehålla och utveckla höga naturvärden knutna till tallskog och barrblandskog av omväxlande bördighet.
- Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av exempelvis insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter av mossor och kärlväxter förekommer.
- Utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 (9010 "taiga") ska uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Arter knutna till dessa miljöer ska fortleva på lång sikt och helst öka i sin utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder

Restaureringar:

- Återställ hydrologi genom igenläggning av diket från 1f och söderut.
- Eventuell naturvårdsbränning av myrholmar.
- I avvaktan på naturvårdsbränning, och som komplement i de delar som ej är lämpliga att bränna, kan friställning av en del vidgrenig tall vara aktuellt liksom skapande av enskilda grupper av tallved genom fällning eller ringbarkning av medelålders tall.



Bild 1. Norra kanten av myrholmen 1b med cirka 50-årig talldominerad skog. Inom några årtionden, med eller utan naturvårdsbränning, kommer delområdet hysa höga naturvärden för skogslevande djur och växter.



Bild 2. Område 1b. I södra delen passerar ett dike över en bergtröskel som avvattnar kärren i sydväst. Vid bergtröskeln finns en tidigare maskinöverfart och det berättas att man på 1970-talet övervägt att spränga bergtröskeln för att öka avrinningen och upptorkningen av mossen. Diket har nyligen rensats (cirka 2015). Vid reservatsbildning bör hydrologin återställas.



Bild 3. Område 1h, en äldre skogsudde längs mossens södra sida med reservatsskogen till vänster.

Skötselområde 2, Tallmossar

Areal: 20,6 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: "91Do skogklädd myr" 20,6 ha

Målnaturtyp: 91Do - 20,6 ha

Beskrivning

2a) Tallmosse i myrens centrala delar.

2b) Tallmossar i nordost och öster. Längs norra kanten finns en viss dikningspåverkan, myrens huvuddränering rinner av här och dikesrensning (endast i utloppet) har gjorts för cirka 10 år sedan. I förlängningen mot sydväst fortsätter diket ända in till en bergtröskel 250 meter in i våtmarken (berör 1b, 3a).

2c) En större tallmosse i området norr om Stora Fisklösen som till en mindre del i öster ingår i naturreservatet.

2d-e) Ett par tallrismossar i myrens södra kant. Här finns inslag av förhållandevis grova myrtallar som sannolikt är uppåt 200-åriga i en del fall.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skogens hydrologi ska inte påverkas av markavvattning eller torvtäkt. Det råder ostörd hydrologi och hydrokemi och finns ett stabilt eller tillväxande torvtäcke. pH befinner sig inom ett för naturtypen rimligt intervall vilken varierar mellan de plana fattigkärren och sluttande eller källpåverkade miljöer. Fält- och bottenskiktet domineras av ris, halvgräs och vitmossor.
- Områdets sumpskogar och tallrismossar utgörs av barr-, bland- eller lövskog som varierar naturligt över tiden. Skogen har en varierad åldersstruktur och gamla träd, främst tall, glasbjörk, klibbal och gran. Sumpskogarna utgör kontinuerligt skogsbevuxen våtmark inom överskådlig tid.
- Skogen utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, som självföryngring och att trädindivider dör av naturliga orsaker. Skogen utsätts för exempelvis stormfällning, insektsangrepp, översvämningar, brand. De enskilda bestånden kan uppvisa spår av naturlig störning eller sakna sådana.
- Det finns en rik förekomst av substrat bland annat död ved, gamla och senvuxna träd, döda grenar och torrträd.
- Kantzonen mellan trädklädd fattigmyr och öppen myr är ofta betydelsefull för insekter som kräver båda miljöerna. Ingen påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna i naturtypen sker.

Åtgärder

Restaureringar:

- 2b – norra kanten: Lagg igen primärt utloppsdike på lämpligt sätt så att dräneringen av själva våtmarken begränsas. Förslag: bygg ett par palissader av trivialt klenvirke längs detta dike, eventuellt i kombination med viss manuell igengrävning bland annat vid bergtröskeln. Längs diket kan en stor del av de igenväxningsträd som kommit upp i sen tid längs diket läggas omkull. En del av dessa kan kapas och placeras som 2-3 pluggar i diket. Några grupper av lövträd kan lämnas kvar.
- 2b – sydöstra kanten: Mot sydost finns ytterligare ett avlopp (sekundärt utlopp), en grävd avrinning med en torvkant som antyder en kraftig avsänkning som i huvudsak drabbat området utanför myren. Det finns troligen ingen förlängning på diket in i myren. En jordvall behöver skapas som kan höja vattnet åtminstone ca 0,5 m och till en del återställa vattennivån i våtmarken.



Bild 4. I nordöstra kanten av 2b finns inslag av gamla och relativt grova träd för att vara en tallrismosse.

Skötselområde 3, Öppna mossar och kärr

Areal: 9,8 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: 7140 ”öppna mossar och kärr” 9,8 ha

Målnaturtyp: 7140 - 9,8 ha

Beskrivning

Områdets öppna mossar är belägna i ett nätverk av dråg, laggar och kärr med mer eller mindre påverkan av tillrinnande vatten och vattenströmning inom våtmarken. De öppna kärren är överlag fattiga men ibland uppträder kärr av intermediär typ, det vill säga kärren är rikare än vad som är vanligt kring mossar. Kärren är oftast av mjukmattetyp och där hittar man ett flertal karaktärsarter (se under biologiska bevarandevärden) samt mindre vanliga inslag som sotvitmossa, guldspärrmossa, kärrskedmossa och räffelmossa.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- För att öppenheten och ingående naturtyper ska bestå behövs opåverkade hydrologiska förhållanden (ingen påverkan av dikning) och en opåverkad hydrokemi. Det inkluderar att torv inte oxideras genom torrläggning av mänsklig påverkan utan endast som en eventuell följd av naturliga förändringar.
- Utan påverkan av dikning motverkas även negativa vegetationsförändringar och igenväxning orsakad av luftburet nedfall av näring.
- Den karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna inom naturtypen. Gynnsamt tillstånd eller god bevarandestatus förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området respektive på regionnivå eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.
- Naturtypen är påverkad genom ett dike i öster-nordost samt grävning vid det sekundära utloppet i sydost (se ovan). Gynnsamt tillstånd råder därför inte i delar som närmast ansluter till dessa diken.

Åtgärder

Restaureringar:

- Mellan 3a och 1h finns en del barrträd ute bland vassen i våtmarken som troligen grott under torrperioder. Det är angeläget att dessa dras upp redan i ung ålder för att motverka igenväxning.
- 3a berörs av åtgärden ”restaurering inom 2b”, se ovan. Inom 3a gäller det främst att en stor del av de igenväxningsträd som kommit upp i sen tid längs diket läggas omkull. Se bild 5.

Löpande skötsel:

Eventuellt efterhållande av uppkommande barrträd.



Bild 5. Bilden visar delar av de igenväxningsträd som kommit upp längs diket till följd av dränering och upplagda grävmassor.

Skötselområde 4, Anordningar för friluftslivet

Beskrivning

Östgötaleden passerar direkt öster om mossen och gör därmed området lätt tillgängligt. Området är värt en avstickare för att uppleva tystnaden eller fågellivet till exempel orrspel eller tranor.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Området är tillgängligt från öster. En anslutande led till Östgötaleden anordnas, eventuellt även med en spångad slinga ute på delar av myren och mellan ett par av myrholmarna.

Åtgärder

I höjd med mossen kommer en mindre parkeringsyta och skylt anordnas, se karta 5 sist i skötselplanen.

Löpande skötsel: Tillsyn årligen.

2.2 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet
Igenläggning av dike		1f, 2b, 3a	1
Naturvårdsbränning		1	2
Brandefterliknande åtgärd		1	2
Parkering + skylt	2019		1
Vandringsled			2

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat.

2.3 Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Fyrhjuling eller motsvarande mindre fordon för uttransport fällt vilt får användas med stor försiktighet. Markskador på grund av körning ska undvikas.

2.4 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

3. Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet ska ombesörjas av Länsstyrelsen

4. Dokumentation och uppföljning

4.1. Inventeringar

Inga särskilda inventeringar planeras i dagsläget inom reservatet. På längre sikt bör fågellivet kartläggas i området och dess omgivning, särskilt skogsfågelfaunan.

4.2. Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en för reservatet beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper i denna skötselplan. Precisering ska ske i databasen Skötsel-DOS. Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland.

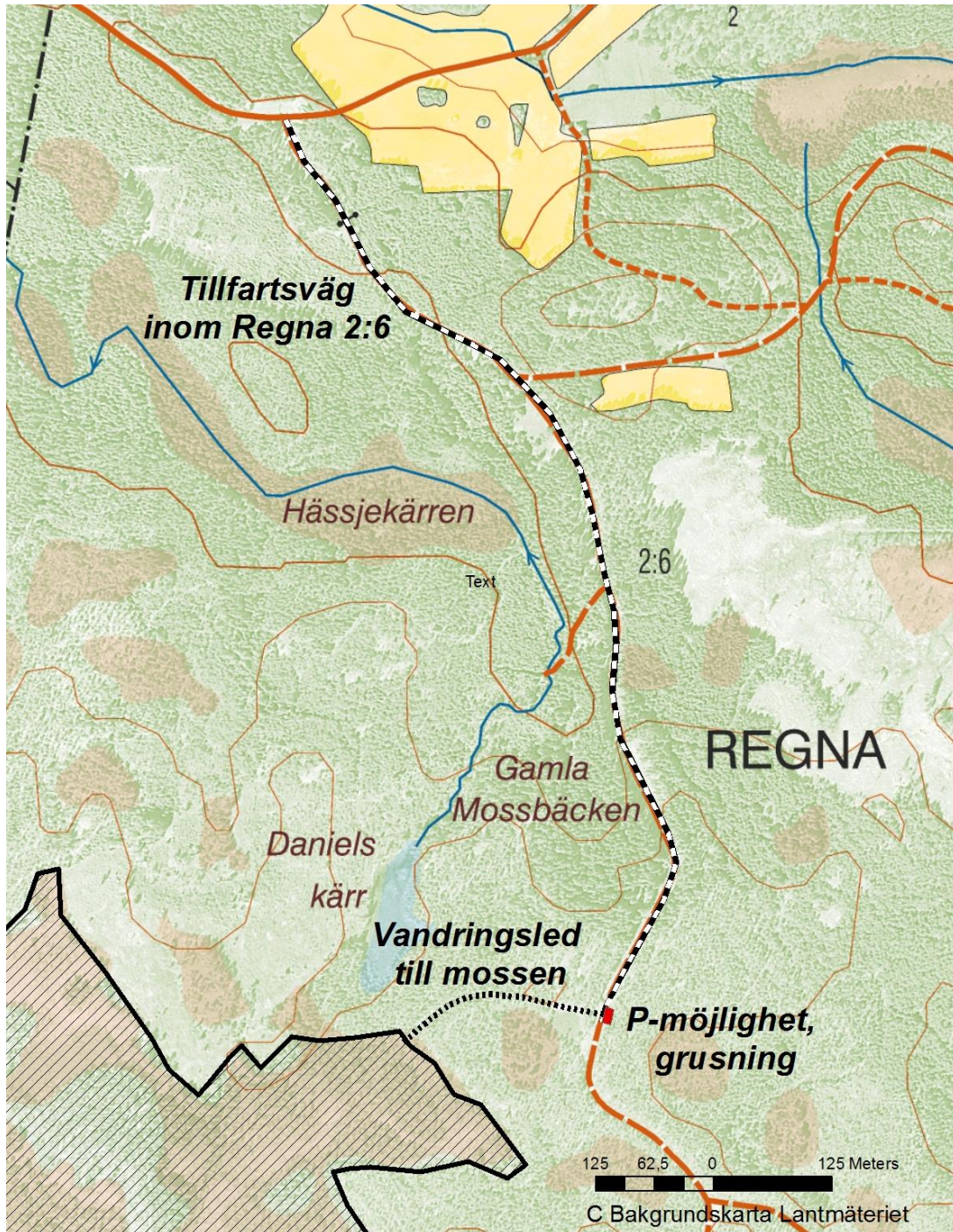
Dokumentation av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras med foto och skriftligt före och efter genomförande. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar ska alltid följas upp.

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

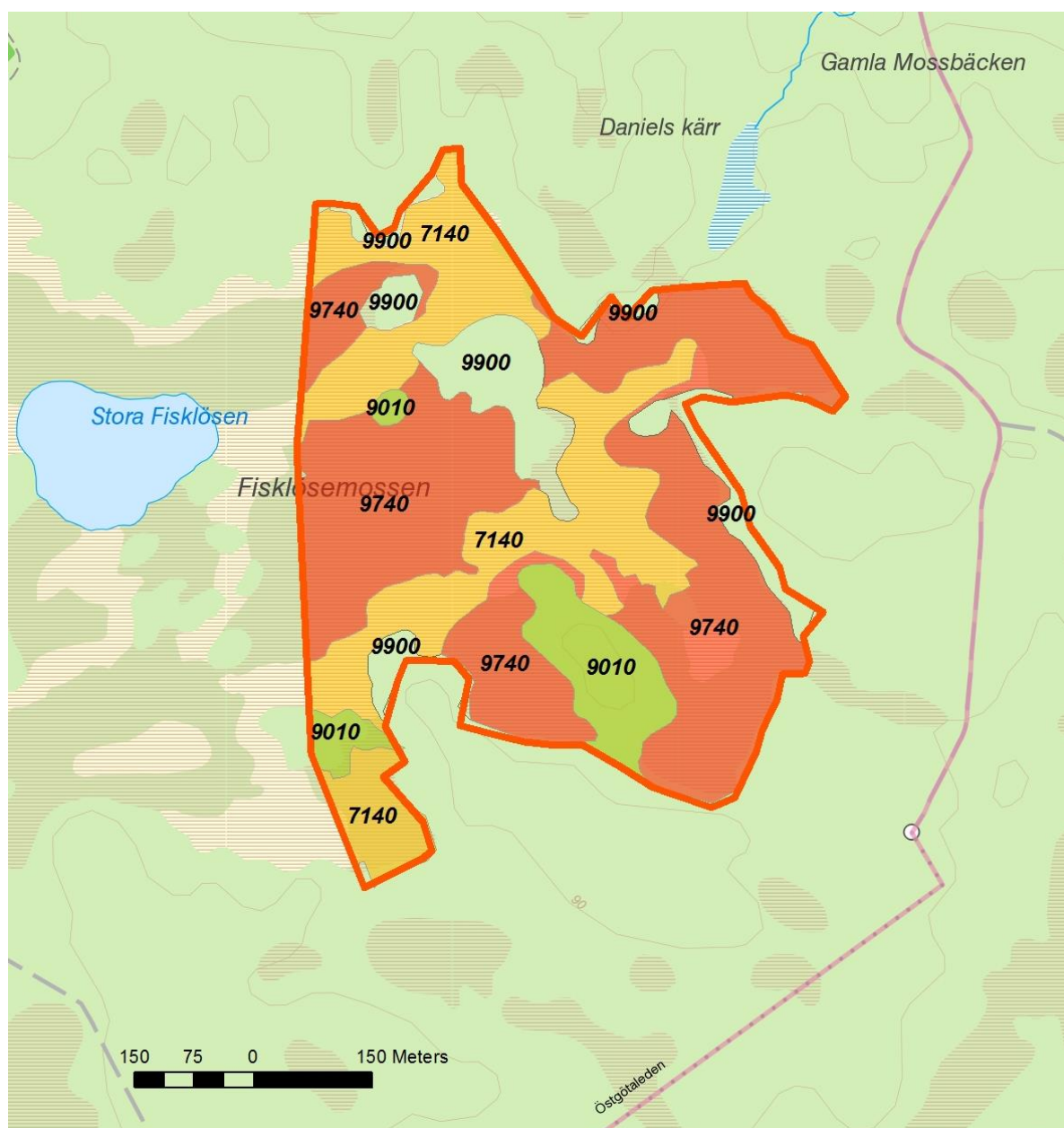
Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel ska i så fall administreras av Länsstyrelsen.

6 Kartor



Karta 5. Infart till naturreservatet inom Regna 2:6.

Fisklösemossen



Karta 6. Naturtyper enligt indelning från Natura 2000, reservatet är dock ej en del av Natura 2000-nätverket. Bakgrundskarta © Lantmäteriet.

Natura 2000-naturtyper i kartan:

9010 Taiga

7140 Öppna mossar och kärr

9740 (91Do) Skogklädd myr

9900 Icke natura skog (på lång sikt 9010 Taiga)